

Aita J. Onaindia

HORATI'REN ODAK

EUSKERAZ

I

MEKENA'RI

GAIA: Askotarikoak, dakigunez, gizonaren joera ta ago-xuri. Eder du aunitzek aipua; au goizale duzu, ura soro ta landak pozten dute; ark gizartea du maite, onek soin-atsegiña; urliari kutun ba'zaio gudaritza, eizea sandiari. Nik, ordea, begiko dut Olerki lirikarra; batez ere zuk, Mekena, ederretsia baldin bada.

Maecenas atavis..

Oi, Mekena! errege odol jatorreko,
ene igesleku bigun ta dirdai deduzko:
leiaz opa du askok goitar autsa astindu,
gurpil goriz orobat mugarik ez iku
5 eta garaitz-abarrez nausitu alairik,
lur-jabeak, Jainko lez, gora eraikirik.
Ikus or ori, pozik, bera iru aintz-deduz
goretsi naiz, zaldun-sail txepela ba'dakus.
Au ere zoritsua, Libi-larrain oro
10 aletegi barnean bil ba'du osoro.

Aiteen lurra, ordea, goldetu nai duna,
edo Atalo antzo diru zaletua,
nekez jarriko duzu, itxastar bildurti,
Kipri-egur ontzian Mirtoo urez bidazti.

- 15 Ikar uifnei buruzko negu aizeen izu,
saltzailleak pakezko lurra gorets oi du;
baifia ontzi ausiak berriz ondurikan,
itxasora itzul da ifioiz, ezeuki asalketan.
- Ez du ark erdeifü oi ardo zar ontzirik,
- 20 eztare eguneango jan-edan ederrik,
naiz gurbiz ezepean soin-lasai etzanik,
naiz ur doneen sorburu ondoan, pakerik.
Eder ditute askok dunbots, turut-adar,
gudarozte ta gerla, amaentzat negar.
- 25 Gau ozkarbitan dirau otzez eiztariak,
—emazte beratza aantzi aren oroimenak—
oreifnik so ba'dute zakur esangiñak,
edo sare nasiak eten basaurdeak.
- Ni, berriz, untz-ostoaak —kopet argi sari—
- 30 goitar Jainko artean, oi! naute nahasi;
bakarrera naroe baso-ian leituak,
bai Ninpa ta Satir'en dantz-jolas arifnak,
Euterpe'k ezpa-dit txirulik galazten,
ta Polimnia'k Lesbi-lira ba'dit ozentzen.
- 35 Lirrikar Olerkari baltsan sar ba'naizu,
izarrak joko ditut bekoki ausartsu.

OARRAK.—1. Mekena zeritzaion erromatar zaldun au, August Kaiser'en kutuna zan; jatorriz toskain erregeen odoleko, zenbait edertiren babestzaille jator.—7. Iru dedu, edo erromatarren arteko omenik aundienakin.—9. Libi'ko alorrak oso joriak ziran, batez ere garitan.—12. Atalo, Pergamo'ko errege txit aberatsa.—14. Txipre'ko egurra omen zan onena itxas-ontziak egiteko.—22. Antxifiakoak, gauza donetzat zeuzkaten iturriak.—33. Euterpe, bederatzi musaetako bat.—34. Beste musa bat.

II

AUGUST KAISAR' I

GAIA: Jupiter Jainkoen Aitak, Juli Kaisar'en eriotza dala-ta, gordin zigortu du Erroma, elur, kazkabar ta tximist-oñaztarriz Bigarren ugoaldea uste zuten batzuk, Bildurgarriak, noski, Tiber ibalaren oldarra ta anai arteko gudu. Nori eskatu laguntza? Nork ordaindu egin zan gaiztakeria? Zatoz zu, Apol, gu onez ateratzera; edo zu, Venus; edo

zu, Marte. Azkenez, August'i dei, Merkuri iruditan,
dagokion asperkuntza artu dezan. Ezpedi itzuli, be-
randu baizik, zerura; bebi lurrean, garaitzez ga-
raitze, arerloen menderatzaille.

Iam satis terris...

Onezkero, elur ta txingor beltzik aski
Jainkoen Aitak digu lurrera bidali,
ta toki deunak eskui goriz geziturik
Uria utzi du beldurrik.

5 Erriak ere bai izu jar ditu, Pirra bera,
arrigarriz, dardartu zun aldi gaiztoa
itzuli ez dedin; ots, Proteu menditara
eli oroz jun zanekoa.

10 Eun arrai mota orra tink zumar buruan,
lenbizi uso-abi ziran erpifietan;
bai ta igeri zegiten zelai edatuan
orein uzuak aunetan.

15 Tiber gorria ikusi genun, txit biotz-jausi,
Etruskar ertzetatik lazki biurtuta,
Errege'ren oroiak nai zitula suntsi,
Vesta'ren elizak bota.

20 Nasai ta zabal dabil —maite garrak joa?—
Ili negartiaren apentzaille lerdin;
Ezker aldeko ibarrez arroputz dijoa,
Tzeu'k aintzat emon ez arren.

Gaztedi gurasoen erruz gutxituak,
anai arteko gudan, sarri entzun oi du
ifioizka ditutela ezpatak zorroztu,
Persi'tarren aurka eifiak.

25 Zein Jainkori erriak deadar egingo
amil-bera dijoan Aberri'ren alde?
Nolako bertsoz Neskatx onak saiatuko?
Zein oiuz Vesta'ri galde?

30 Jainkoen Aitak, nori iraiñen ordaiña
egotziko? Zu, Apol azti, azkenik,
erdu, otoi, gurera, laiño zuri-urdiña
besaigaiñez duzularik.

35 Edo obeki zatoz zu, Erikina irrikor,
egazka dituzuna biran Jolas, Maite,
Naiz enda utzi ta illobak begi errukior
gura ba'dituzu gorde.

40 Zatoz zu, Marte, naiko jolasez aseá,
eder bait-zaizkizu ots, ardail ta babeski;
ta Mauri oiñezkoren betondo errea,
etsai odoltsuri aitzí.

Edo zu, Mai argiren, oi! seme egoduna,
Kaisar'en apentzaille deitu aurrezean,
eta, antza aldaturik, gazteren jarduna
bete ba'daizu lurrean.

45 Belu zoaz zerura; guztiz luzaroan,
emen zaude Kirin'en erriakin pozik;
aize zakarrak ere ez zaitza eroan,
gure gaitzez setaturik.

50 On bekizkizu emen garaipen aundiak,
Aita ta Lendakari deitzea noiznairik.
Ez laga, gure Kaisar, Medotar etsaiak,
zigorge, zaldiz gumatzerik.

OARRAK.—7. Itxas-idi zaiña.—13. Toskana'ko itxasoak, aizez puztuta, berezko bidetik jaurti zitun ibaiko urak.—15. Numa Ponpili'ren jauregia, Tiber ezker aldera.—16. Vesta, Ope ta Saturno'ren alaba, Numa Ponpili'k jauretzea jaso ziona.—18. Erromul Erroma irasi zunaren ama.—20. Jupiter Jainkoen Aitak ez omen zun nai Kaisar'en eriotza iñork apentzerik.—32. Erikina, Venus'i Sikili'ko Erix mendi donetik zetorkion izena.—37. Marte, Erromul'en aita.—41. Erromul'en beste izen bat.